नेपाली

कक्षा बाह्र

निर्धारित समयः ३ घण्टा पूर्णाकं - 100

खण्ड एक

1.	क)	वार्णिक छन्दमा कति वर्णका एक गण हुन्छ ?	1
	ख)	अनुष्टुप छन्दका प्रत्येक चरणहरू कति-कति अक्षरका हुन्छन् ?	1
	ग)	काव्यको शोभा बढ़ाउने आभूषणलाई के भनिन्छ ?	1
	घ)	भीष्म सन्तानले पूर्ण शकूनी ध्वनि सङ्कुल कृष्ण कादम्बिनी शुन्य जुवा झैं छ नभस्तल ।। उक्त पदमा श्लेष अलंकारको प्रयोग भएको छ । बुझाएर लेख्नुहोस् ।	2
	ङ)	श्लोक वा कविताका चरणको अन्तमा समान वर्ण वा वर्ण समूह भए कुन अनुप्रास अलंकार हुन्छ ? कुनै एउटा उदाहरण लेख्नुहोस् ।	1+2
	च)	शार्दूलविक्रीडित छन्दको उदाहरण सहित निरूपण गर्नुहोस् ।	2+2
		खण्ड दुई	
2.		आफ्नो घरको छेउको झोड़ाबाट आएको भेलले गाउँ नै बगाउने सन्देह जनाउँदै छिटो भन्दा छिटो झोड़ा बाँध्ने कार्य गरिदिने अनुरोध गर्दै ग्राम पञ्चायत सभापतीलाई एउटा निवेदन लेख्नुहोस् ।	5
3.		तल दिइएका विषयहरू मध्ये **कुनै एक** विषयमा लगभग दुइसय पचास शब्दसम्मको निबन्ध लेख्नुहोस्। क) जैविक खेतीः उत्तम पेशा । ख) स्वास्थ्य र स्वच्छता । ग) विज्ञानको सदुपयोग ।	10
		खण्ड तीन	
4.	क)	‘‘पोइलाई अघि लगाइहालें, सासूससुराहरू छन् बजारमा, ससुरा त माया गर्छन तर सासू छ बित्यासकी, मलाई फुटेको आँखाले हेर्दिन र म छुट्टिएर आएकी ।’’ **यो गद्यांश कसले कसलाई कुन संदर्भमा भनेको हो ?**	1+1+1
	ख)	‘रूख सुक्छ, जवानी सुक्छ, उन्नति सुक्छ, प्रेम सुक्छ, अभिमान सुक्छ, कराउनेको स्वर सुक्छ, सुक्छ सुक्छ…,खोलो सुक्छ …त्यो सुक्यो ।’ अ) उद्धृताशंको पाठ र लेखकको नाम लेख्नुहोस् । आ) उद्धृताशंमा लेखकले जवानी सुक्छ र अभिमान सुक्छ भनेर के भन्न चाहेका छन् ? इ) यस कथाका लेखकले सबै कुरा सुक्छ भनेर के व्यक्त गर्न खोजिरहेछन् ?	 1 2 2
	ग)	‘परार्थद्वारा स्वार्थ पटाउनु उत्तम ’ भनेर रानुले के भन्न खोजेकी हुन् बुझाएर लेख्नुहोस् ?	3
	घ)	**‘रुपको मुल्य’** कथाको अन्तमा रानुलाई किन कोइलाखानीको हीरासँग तुलना गरिएको छ?	4
5.	क)	‘‘टाइम मसिन’’ बनाउने अभियनमा डा० फ्लक्सकी स्वास्नीको परिवारमा कस्तो समस्या खड़ा भयो? त्यस समस्यको समाधान किन थिएन ?	2+3
	ख)	प्यारो सपना निबन्धमा बिपनाको छोरो मर्दा पनि नरूनुको कारण सोध्दा त्यो मानिसले के उत्तर दियो ? **अथवा**	
		‘‘म सुधार गर्न चाहन्थें, नवयुग ल्याउन चाहन्थें ।’’ यसो भनेर देवकोटाले कस्तो समाजको कल्पना गरेका थिए ?	5
6.	क)	अडिने साहसै छैन चाहन्छन् सब पल्टनै । खुला दो-कान को राख्छ गले-बन्द भये कुनै ।। अ) उक्त पद कुन ऋतुबाट उद्‌धृत गरिएको हो ? आ) यस पदमा **‘दो-कान’** शब्दमा कुन- कुन दुईवटा अर्थ लुकेका छन् लेख्नुहोस् ।	 1 1
	ख)	सप्रसंग व्याख्या गर्नुहोस् (**कुनै एक**):-	4
		धन धर्म दुवै धन्ने धान्य गौरवको उता । खेतमा भरियो भारी भरिलो रमणीयता ।।	

		अथवा दिन रात दुवैको छ चौथो याम मनोहर । चतुर्थाऽऽश्रम झैं आर्य-जातिको शान्ति मन्दिर ।।	
	ग)	वसन्त ऋतु सुख-शान्ति र खुशीयालीले भरिएको हुन्छ भन्ने कुरा ' वसन्त विचार '-को आधारमा खुलस्त पारेर लेख्नुहोस् ?	4
7.	क)	काव्यको शृङ्गारलाई के भनिन्छ ? अ)कथा आ) कविता इ) नाटक ई) उपन्यास	1
	ख)	समालोचक टी० एस० इलियट नाटक कस्तो भाषामा हुनुपर्छ भन्छन् ? अ) पद्यमय भाषामा आ) गद्यमय भाषामा इ) गद्य पद्य दुवै भाषामा ई) कुनै पनि होइन। ।	1
	ग)	नाटकको सफलताको लेखाजोखा गर्न कुन प्रकारका मानिसहरूमा भर पर्छ? अ) नाटककार आ) सूत्रधार इ) अभिनयकर्ता ई) तीनै थरिका मानिसहरूमा ।	1
	घ)	नपाली साहित्समा नाटक सम्राठ भनेर कसलाई जानिन्छ ? अ) बालकृष्ण सम आ) लेखनाथ पौड्याल इ) लक्ष्मी प्रसाद देवकोटा ई) रामलाल अधिकारी ।	1
	ङ)	'दान योगदान' एकांकीमा नद्‌माले किन नाटकमा हासिल गरेको प्रमाण पत्र बाबुदेखि लुकाएर राखेकी थिई ?	3
	छ)	'बन्दिनी'-को हतियार के थियो ? त्यस हतियारले उ के तहसनहस गर्न चाहन्थी ?	3
8.	क)	"अरूले देख्ता राम्रै होला, तर कसम हाल्छु मलाई यहाँ बस्ने मन छैन। यो मनमा ठूलो पीर परेको छ ।" अ) उक्त गद्याशंमा कसलाई , कहाँ बस्ने मन छैन ? आ) यस गद्याशंकी वक्तालाई के पीर परेको छ ?	2 2
	ख) ग)	इन्द्र सुन्दासले जुनेली रेखा उपन्यासबाट के प्रष्ट पार्न चाहेका छन् ? जुनेली रेखाबाट मालिनीले के प्रेरणा पाई ?	3 3
9.	क) ख) ग)	साहित्य बाहेक बालकृष्ण सम अरू कुन-कुन विषयमा सिपालु थिए ? लेखनाथ पौड्यालको साहित्यिक परिचय लेख्नुहोस् । तल दिइएका कृतिबाट बालकृष्ण सम, लेखनाथ पौड्याल र रामकृष्ण शर्माका कृति अलग-अलग गरेर लेख्नुहोस् । सप्त शारदीय, ऋतु विचार, मुकुन्द इन्दिरा, लालित्य(भाग १ र २) ,दश गोर्खा,मुटुको व्यथा ।	2 3 3
10.	क	नेपाली भाषा जान्नेलाई किन हिन्दी भाषा बुझ्न सजिलो पर्छ ?	2
	ख)	गोर्खाली भाषालाई किन नेपाली भाषा भनियो ?	2
	ग)	उपन्यासको उद्देश्य के हुनुपर्छ ?	2
	घ)	नेपाली भाषाको जन्म कुन भाषाबाट भएको हो ? नेपाली भाषा कुन परिवारमा पर्छ ?	2
	ड)	तल दिइएका **कुनै दुइ** उपन्यासका लेखकहरूको नाम लेख्नुहोस् :- जुनली रेखा, तीन घुम्ती, भ्रमर, आज रमिता छ ।	2